

FOTOGRAFIA

HEMEROTECA

F. MERINO SANCHEZ

Una presidència fotogènica

L'Arxiu Nacional de Catalunya, amb seu a Sant Cugat, conserva 450 fotografies del mandat de Francesc Macià

BELÉN GINART
14 d'abril de 1931. Saló Daurat de la Generalitat de Catalunya. S'acaba de proclamar la República Catalana, i els seus principals artífexs posen per al fotògraf en la immortalització del gran dia. Acompanyen el president Macià, entre d'altres, Ventura Gassol, aleshores titular de Política Interior, i Joan Casanovas, de Defensa. Es desconeix, en canvi, l'autor de la instantània, la primera d'una detallada crònica en blanc i negre del mandat, curt i intens, del primer president de la moderna Generalitat de Catalunya.

Març de 1990. El director de l'Arxiu Nacional de Catalunya, Casimir Martí, demana a Maria Macià que permeti la integració de tots els documents relacionats amb l'activitat política del seu pare —que en aquells moments es trobaven a la Biblioteca de Catalunya— al fons de la institució de la qual és responsable. La filla del president autoritza el trasllat, i fa una aportació de documents de tipus personal que s'afegeix al gruix de papers de què es disposava: entre ells, cinquanteset fotografies que es conservaven al domicili familiar de Vallmanya corresponents a l'activitat política de Macià entre els anys 1915 i 1933.

Aquest reduït grup d'instantànies pinzella l'època de diputat per les Borges Blanques, els fets de de la insurrecció de Prats de Molló, l'exili i la presidència de la Generalitat. Els formats de les fotos també són diversos. L'any 1992 la família Macià torna a fer un dipòsit a l'Arxiu Nacional, aquesta vegada de 453 fotografies, que també havien estat conservades durant anys a la residència de Vallmanya. En aquesta ocasió, les imatges corresponen únicament a l'època de president i el format en què han estat ampliades també és unitari.

Usos i costums. El recull d'imatges permet una doble lectura. En primer lloc suposen, en efecte, un exhaustiu repàs a l'activitat diària del president en el desenvolupament de les seves atribucions. Però, a més, des d'una aproximació més oficiosa, com totes les fotografies antigues, constitueixen un valuós testimoni dels usos, les modes i els costums de l'època.

Pel que fa a la possible rellevància com a document polític, a les imatges es recullen els moments més solemnes de la seva gestió com a màxim responsable del govern català. A més de la proclamació de la República, es té constància gràfica de com es van viure des dels cercles oficials esdeveniments de tanta transcendència com ara la constitució de l'Assemblea de la Diputació provisional i de la Comissió per a la redacció de l'Estatut; la proclamació

Francesc Macià amb l'escriptor alemany Ernst Ludwig (8/5/1933), amb Manuel Azaña (19/12/1931) i durant una recepció a una delegació tecoslovaca (8/3/1933).

de l'Estatut; la primera reunió del Consell Executiu o el discurs d'investidura del president al Parlament de Catalunya.

Com és lògic en virtut del seu càrrec, les recepcions oferides pel president a tota mena de personalitats catalanes, espanyoles i d'arreu del món són nombroses. Així, el podem veure al Palau de la Generalitat en qualitat d'amfitrió d'autoritats militars, delegats de governs estrangers, ministres, alcaldes, cònsols, ambaixadors, escriptors i advocats. El repertori de fotografies que ho manifesten ha deixat testimoni de les trobades amb els presidents de la República espanyola Niceto Alcalá Zamora i Manuel Azaña, així com amb els ministres Lluís Nicolàs d'Oliver, Santiago Casares Quiroga, Marcel·lí Domingo i Joan Botella Asensi.

Un recorregut per les nombroses reproduccions integrades ara al fons de l'ANC permet anar-hi descobrint també moltes de les personalitats protagonistes de l'època. Josep Andreu Abelló, el magistrat Oriol Anguera, el rector de la Universitat de Barcelona Pere Bosch i Gimpera, Pompeu Fabra, Jaume Carner, Agustí Duran i Sampere, Amadeu Hurtado, entre d'altres.

Francesc Macià també és present en homenatges pòstums i enterraments, com ara l'acte convocat en memòria del doctor Martí i Julià, el cèlebre compositor Juli Garreta i el poeta Manuel Castanyer, o l'enterrament del pintor i poeta modernista Santiago Rusiñol.

Entre les fotografies no hi ha primers plans. Són sempre imatges de conjunt, on Francesc Macià sol aparèixer acompanyat del conseller Joan Alavedra, el comandant Enric Pérez Farràs o l'alcalde de Barcelona, Jaume Aiguader. Sovint també l'acompanyen la seva esposa i la filla de tots dos.

Caràcter popular. Però en aquesta lectura menys literal les fotografies són, fonamentalment, un testimoni de l'estreta relació de Francesc Macià amb els catalans, als quals fa costat en iniciatives molt diverses, generalment d'un marcat caràcter popular. El president és present en actes com inauguracions d'escoles i cursos acadèmics, colònies d'estiu, festes i fires locals, i un llarg etcètera. I és rebut arreu de Catalunya a l'estil dels grans ídols de masses: la seva presència convoca multituds, la gent s'aplega als llocs que ell visita per transmetre-li l'estimació que els inspira i atapeeix els carrers. I Macià es passeja per tot arreu amb un cotxe descobert, saludant orgullós els seus súbdits. Tot plegat ho recullen, per a la posteritat, les fotografies. Ara ho veuríem per televisió.